

Recull de premsa del segon trimestre de l'Arxiu Municipal de Granollers

Abril, maig, juny de 2024

Una mirada al passat. Celebració de la diada de Sant Jordi. <i>Granollers Informa</i> , abril.....	4
Granollers ha incorporat donacions i cessions de 45 persones l'any 2023. <i>Granollers Informa</i> , abril.....	4
Un exparlamentari australià es documenta a l'Arxiu per fer un llibre sobre Jeroni Rodoreda. <i>Granollers Informa</i> , abril.....	5
L'Arxiu recorda el Sant Jordi de 1971. <i>El 9 Nou</i> , 5 d'abril.....	5
Qui surt en aquesta fotografia. Una celebració sense identificar. <i>El 9 Nou</i> , 5 d'abril.....	6
L'Arxiu recupera la memòria oral. <i>SOM Granollers</i> , 11 d'abril.....	6
Qui surt en aquesta fotografia. Una festa en un envelat sense identificar. <i>El 9 Nou</i> , 12 d'abril.....	7
L'Arxiu recorda la diada del 71. <i>SOM Granollers</i> , 18 d'abril.....	7
<u>Compartint històries del nostre Hospital, a la tertúlia de l'Arxiu de Granollers.</u> <i>Digital Vallès</i> , 18 d'abril.....	<u>enllaç</u>
Històries hospitalàries. <i>El 9 Nou</i> , 19 d'abril.....	8/9
Qui surt en aquesta fotografia. Un equip desconegut al camp de futbol de Granollers. <i>El 9 Nou</i> , 19 d'abril	9
Qui surt en aquesta fotografia . Un grup d'amics a la carretera de Granollers. <i>El 9 Nou</i> , 26 d'abril.....	10
Qui surt en aquesta fotografia. Tres noies a la plaça Perpinyà de Granollers. <i>El 9 Nou</i> , 3 de maig.....	10
El centenari de l'hospital en imatges. Especial de l'Ascensió. <i>El 9 Nou</i> , 3 de maig.....	11
L'Arxiu de Granollers proposa un recorregut pels pregons de l'Ascensió. Especial de l'Ascensió. <i>El 9 Nou</i> , 3 de maig.....	12
Seixanta pregons des de 1959. Especial Ascensió. <i>El 9 Nou</i> , 3 de maig.....	13

Avançant en equilibri de pregoners i pregoneres. Especial Ascensió.	
<i>El 9 Nou</i> , 3 de maig.....	13
Una mirada al passat. Gimcana de cotxes per l'Ascensió. <i>Granollers Informa</i> , maig.....	14
Granollers: el minut que ho va canviar tot. <i>Ara</i> , 3 de maig.....	15
Qui surt en aquesta fotografia .Un equip de futbol al camp del Granollers. <i>El 9 Nou</i> , 9 de maig.....	16
Una seixantena de pregons que són testimoni de la ciutat i les festes. <i>SOM Granollers</i> , 13 de maig.....	17
Acte inicial des de 1959. <i>SOM Granollers</i> , 13 de maig.....	18
L'Arxiu recupera el discurs de Josep Lluís Arimany en el centenari del naixement. <i>SOM Granollers</i> , 13 de maig.....	18
Qui surt en aquesta fotografia . Una processó a Lliçà d'Amunt. <i>El 9 Nou</i> , 17 de maig.....	19
Commemoració del bombardeig feixista del 1938. <i>SOM Granollers</i> , 23 de maig.....	20
Qui surt en aquesta fotografia? Estudiants a l'Hospital. <i>El 9 Nou</i> , 24 de maig.....	21
El paper dels arxius contra l'oblit. <i>SOM Granollers</i> , 30 de maig.....	21
Qui surt en aquesta fotografia. Un grup de persones a l'antic parc de l'Estació. <i>El 9 Nou</i> , 31 de maig.....	22
L'Arxiu Municipal de Granollers mostra documents de fa un segle. <i>El 9 Nou</i> , 3 de juny.....	23
Granollers. Portes obertes a l'Arxiu Municipal. <i>El 9 Nou</i> , 3 de juny.....	24
Setmana Internacional dels Arxius. <i>Granollers Informa</i> , juny.....	25
Una mirada al passat. Un revolt del riu Congost. <i>Granollers Informa</i> , juny..	26
"A l'Arxiu podem omplir els buits de la història". <i>SOM Granollers</i> , 6 de juny.....	27
L'Arxiu Municipal exposa documents i fotos del 1924. <i>El 9 Nou</i> , 7 de juny.....	28
El potencial d'un arxiu. <i>El 9 Nou</i> , 7 de juny.....	29
Qui surt en aquesta fotografia. Un grup de nens i nenes a Granollers. <i>El 9 Nou</i> , 7 de juny.....	29
Motos i competicions urbanes a Granollers als anys 1950 i 1960, nova exposició de l'Arxiu. <i>Digital Vallès</i> , 6 de juny.....	30/32

El paper de l'Arxiu de Granollers a la darrera tertúlia d'aquest curs. <i>Digital Vallès</i> , 5 de juny.....	33/35
Un grup de nens i homes a Granollers. <i>El 9 Nou</i> , 14 d'agost.....	35
Qui surt en aquesta fotografia. Gegants a les portes de l'Ajuntament. <i>El 9 Nou</i> , 21 de juny.....	36
L'Arxiu Municipal rep el fons del Centre d'Estudis. <i>El 9 Nou</i> , 25 de juny.....	37
El Centre d'Estudis de l'AC dona el seu fons a l'Arxiu. <i>SOM Granollers</i> , 27 de juny.....	38
Unes parelles de joves ballant en un envelat. <i>El 9 Nou</i> , 28 de juny.....	39

UNA MIRADA AL PASSAT

Celebració de la Diada de Sant Jordi

Representació de la llegenda de Sant Jordi a la plaça de la Porxada, a càrrec del Grup d'Amics del Teatre, el GAT, de Cardedeu, el 23 d'abril de 1977.

Foto i Fons Pere Cornellas i Aligué / Arxiu Municipal de Granollers

ARXIUGR

L'Arxiu ha incorporat donacions i cessions de 45 persones l'any 2023

L'Arxiu Municipal de Granollers ha agraït aquest març les donacions i cessions que han enriquit el patrimoni històric de la ciutat durant el 2023. Les contribucions de 45 persones han donat lloc a 44 ingressos a l'Arxiu de diferent tipologia

com fotografies, diapositives, audiovisuals, documents textuais, cassets, plànols o objectes. El document més antic és de l'any 1828 i el més actual, de 2023.

Els documents donats o cedits aporten informació sobre l'evolució i l'activitat d'entitats, empreses, comerços, famílies... al llarg dels anys. Hi ha, per exemple, documentació d'entitats històriques, d'associacions en actiu o de negocis que ja no existeixen. En l'àmbit esportiu, s'han donat fotografies d'handbol, trial, ciclisme, futbol, hoquei... així com documentació relacionada amb els Jocs Olímpics. Altres aportacions són una cinquantena de positius de finestrals i portals de la ciutat, imatges digitalitzades de fauna local (anys 2017-2022) o un positiu de l'edifici de l'Ajuntament en construcció (anys 1902-1904). També hi ha informació relacionada amb esdeveniments històrics com el *happening* de Salvador Dalí, els Reis de Can Barbany i documents personals.

Les 35 donacions i 16 cessions s'han posat a disposició pública per a la consulta i són una valuosa contribució al patrimoni històric de la ciutat preservat i difós per l'Arxiu.

Un exparlamentari australià es documenta a l'Arxiu per fer un llibre sobre Jeroni Rodoreda

Centenars de persones a Perth, Austràlia, porten el cognom Rodoreda. Totes són descendents de Jeroni Rodoreda, qui el 1849 va marxar cap a Austràlia amb una missió benedictina a New Norcia. Seguint el rastre documental del seu rebesavi, la Gillian i Lucy Rodoreda van visitar l'Arxiu Municipal de Granollers el passat mes d'octubre. I aquest març, l'Arxiu ha rebut una nova visita des dels antípodes. L'Anne, cosina germana de la Gillian i la Lucy, i el seu marit Tom Stephens, exmembre del Parlament d'Austràlia Occidental, fan recerca de documents sobre Jeroni Rodoreda i el seu mestre, el metge i sacerdot Martí Grivé, també de Granollers. Aquesta investigació serà la base per escriure un llibre sobre Rodoreda que redactarà un escriptor i que veurà la llum a finals d'aquest any.

L'Arxiu recorda el Sant Jordi de 1971

Granollers

Per la seva banda, l'Arxiu Municipal ha presentat com a document del mes el cartell "Sant Jordi/71. Dia del Llibre", per conèixer com va celebrar Granollers la diada del llibre d'ara fa 53 anys.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Una celebració sense identificar

Granollers
En aquesta imatge d'autor desconegut s'hi pot veure una celebració sense identificar. Podria ser una festa de Sant Antoni, perquè hi ha cavalls guarnits. Tampoc se sap on ni quan es va fer la fotografia. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

PROJECCIÓ A LA FAÇANA L'espectacle visual va resseguir els 100 anys d'història

L'Arxiu recupera la memòria oral

Precisament, dilluns, l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) dedicarà la seva tertúlia habitual a l'Hospital i hi convidarà persones que hi han treballat, com a colofó a l'exposició que va organitzar al vestíbul de l'ajuntament amb motiu del centenari. Serà a les 17.30 h a Can Jonch. Prèviament, des del matí, l'AMGr compartirà, a través de l'apartat de Fonts Orals de l'Arxiu Fotogràfic –arxiufotografic.granollers.cat–, 18 testimonis de la història del complex sanitari.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Una festa en un envelat sense identificar

Granollers
En aquesta fotografia de Francesc Gorgui s'hi veu un grup de gent en una festa dins d'un envelat. No se sap on és, ni quan es va fer, ni qui són les persones que hi surten. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

FRANCISC GORGUI

L'Arxiu recorda la diada del 71

Per al mes d'abril l'Arxiu Municipal presenta el cartell de *Sant Jordi / 71 Dia del Llibre* que anuncia les activitats organitzades per Òmnium Cultural amb motiu de la diada de la rosa i el llibre de l'any 1971. Els actes se celebraven al voltant de la Porxada, com es manté actualment, entre elles es poden veure les sardanes o el festival infantil. El document es troba dins la Col·lecció d'impresos i cartells del web de l'AMGr.

ARXIU

D'esquerra a dreta, Teresa Subirats, Consol Fusté, Artur Puig, Lina Casassas –no va participar en la tertúlia–, Fina Hernández, Marina Molins i Agustí Trullà

va ser el segon hospital amb aquest títol després de Sant Joan de Déu”, recordava Puig.

Agustí Trullà va ser el gerent que va estructurar, jerarquitzar i planificar els serveis que havia de tenir l'Hospital. Es pot dir que va ser l'arquitecte de l'hospital actual. Va establir una estructura basada en un nou organigrama amb una direcció mèdica, una d'infermeria, una de serveis generals i una d'econòmico-administrativa. A ell també se li deu l'impuls per a la construcció del Centre Geriàtric, “on sovint es podia veure l'equip directiu dinant amb els avis”, recordava Fina Hernández.

La dècada dels setanta es va tancar amb el greu accident de tren de les Franqueses, on van morir 19 persones i 49 van resultar ferides. Els professionals de l'Hospital de Granollers van resoldre amb nota aquella complicada situació. “El ministre va quedar de cacauet”, recordava Agustí Trullà en referència a la visita que va fer a l'Hospital de Granollers el ministre de Sanitat i Seguretat Social, Juan Rovira Tarazona, ministre de Sanitat i Seguretat Social. Una oportuna trobada que va servir perquè el ministeri abonés 18 milions de pessetes per fer front al pagament de l'impost de la renda.

UNA JUGUESCA CONTRA EL TABAC

Teresa Subirats va recordar una juguesca que va fer amb el doctor Vicens Mercadé, especialista en pneumologia que va ser el primer responsable del Servei de Geriatria de l'Hospital. L'objectiu era que tots dos deixessin de fumar. “Van posar una pissarra amb el Servei de Medicina Interna i apuntàvem els que vèiem fumar, de manera que el que quedava més vegades apuntat havia de pagar un sopar a tot el servei.”

També es va parlar del primer comptable de l'Hos-

Històries hospitalàries

Extreballadors de l'Hospital de Granollers recorden les seves vivències

Granollers

Imma Junca

L'ecosistema hospitalari dona per a moltes anècdotes. Encara més quan s'hi ha treballat durant molts anys. Per explicar records i vivències al voltant de l'Hospital de Granollers, l'Arxiu Municipal va reunir en una tertúlia sis veterans extreballadors aquest dilluns sota el títol “Compartint històries del nostre hospital”. Fina Hernández, la religiosa més gran de les cinc germanes vedrunes que encara viuen a l'Hospital; Artur Puig, metge pediatre; Agustí Trullà, gerent entre 1976 i 1987; Marina Molins, infermera que va exercir durant molts anys a Consultes Externes; Teresa Subirats, administrativa i

El doctor Pere Plana, que exercia com a director mèdic, lliurant un diploma a Pedro Moreno

Subirats, administrativa i membre del comitè d'empresa, i Consol Fusté, que es va jubilar com a responsable d'Atenció a l'Usuari.

Tots ells i també els assistents a la tertúlia van anar comentant imatges projectades de diferents èpoques de l'Hospital. Fotografies triades entre les 6.000 imatges dels fons documental de l'Hospital que l'Arxiu Municipal de Granollers ha ordenat i descrit des de l'any 2019. Unes 800 capses de documents i una cinquantena de plànols completen aquest fons, "el més voluminós de què disposa l'Arxiu fins a l'actualitat", va explicar Laura Casanovas, cap de Servei d'Arxiu i Gestió Docu-

El doctor Pere Plana, que exercia com a director mèdic, lliurant un diploma a Pedro Moreno

mental. A més, recentment, a la secció de fonts orals de l'Arxiu d'Imatges s'ha penjat el testimoni de 18 persones que han treballat a l'Hospital de Granollers. Entrevistes que han servit per al llibre *Cent anycuidant de tu* i el documental sobre el centenari dels edificis històrics produït per VOTV.

Bona part de la tertúlia va girar al voltant del creixement espectacular que va viure l'Hospital durant els anys setanta. La contractació del primer gerent de l'Hospital, Enric Obach, "va posar els fonaments i una mica d'organització", recordava Fina Hernández, qui va arri-

bar a l'Hospital l'any 1964 com a mestra, però que després va exercir com a infermera. Obach va fer de gerent cinc anys, entre 1968 i 1973. En el seu darrer any, l'Hospital va posar en marxa la guarderia Cangur, un servei molt necessari que al cap dels anys va gestionar l'Ajuntament de Granollers. Eren els anys del *baby boom* que va il·lustrar el doctor Artur Puig, pediatra entre 1974 i el 2007. "Hi havia dies que m'havia tocat revisar fins a 20 nadons", recordava Puig. Va ser una època en què l'Hospital va estructurar el primer Servei de Pediatria en un hospital comarcal dirigit pel doctor

Josep M. Bosch Banyeres i que, fins i tot, va comptar amb una UCI neonatal. El doctor Puig va recordar que van salvar un nadó que va pesar només 700 grams.

Amb els mitjans del moment l'equip de pediatres de l'Hospital va demostrar que la vitamina A no s'absorbia a través de la pell dels nadons i l'estudi va ser publicat en portada a la revista americana *Clinical Pediatrics*. Ja el 1999 l'Hospital va rebre de part de la Unicef la distinció com a "Hospital amic dels nens", que reconeixia els centres que promouien l'alimentació amb llet materna. "El de Granollers

primer comptable de l'Hospital, Josep Dachs. Consol Fusté va explicar que a Dachs una vegada li van robar l'import de tota la nòmina de l'Hospital. "Li va quedar un trauma important per a aquest fet." Fusté, que va començar a treballar com a administrativa amb només 16 anys, va recordar que el 1971 va tocar el segon premi de la loteria de Nadal, que es feia a benefici del geriàtric. "Amb els diners que vaig guanyar em vaig comprar un radiocasset." Aquesta i moltes altres anècdotes formen part de la història de l'Hospital de Granollers, que acaba de cloure la celebració del centenari del seu edifici modernista.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Un equip desconegut al camp de futbol de Granollers

Granollers
En aquesta fotografia d'Antonio Alcalde s'hi veu un equip de futbol al camp de Granollers. No se sap quin equip és ni en quina època es va fer. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Un grup d'amics a la carretera de Granollers

Granollers
En aquesta fotografia de Francesc Gorgui s'hi veu un grup d'amics a l'antiga carretera de Granollers. No se sap qui són ni a quin any es va fer la fotografia. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

FRANCESC GORGUI

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Tres noies a la plaça Perpinyà de Granollers

Granollers
En aquesta fotografia de Francesc Gorgui s'hi veuen tres noies a la plaça Perpinyà de Granollers, quan tenia un brollador. No se sap quin són ni quan es va fer. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

FRANCESC GORGUI

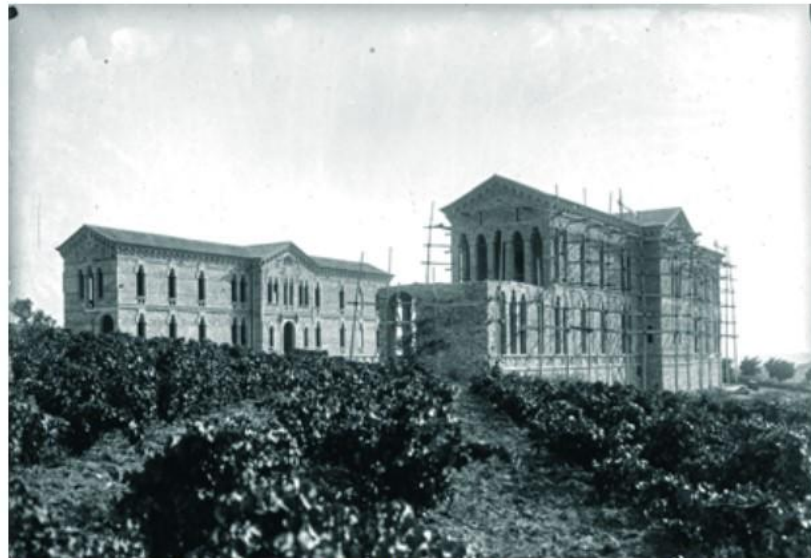
El centenari de l'Hospital en imatges

L'exposició que recull els orígens de l'edifici històric de l'Hospital General de Granollers es podrà visitar fins al 31 de maig al vestíbul de l'ajuntament

La cloenda de la commemoració del centenari de l'edifici històric de l'Hospital General de Granollers ha consistit en una exposició fotogràfica en la qual es recullen algunes de les imatges més rellevants de l'efemèride. La mostra, que es pot visitar al vestíbul de l'ajuntament de Granollers, encara es podrà visitar fins al 31 de maig i algunes de les jornades de l'Ascensió permetran visitar una mostra que entronca amb el passat de la ciutat.

La mostra està exposada des del 6 de març i recull, en 14 plafons, imatges que recullen des de la col·locació, el 1914, de la primera pedra de l'edifici projectat per l'arquitecte Josep M. Miró Guibernau. L'edifici seguia criteris modernistes. També es recull la construcció dels diferents pavellons que compondrien l'equipament sanitari.

En l'exposició també es poden veure imatges de les dues inauguracions de l'any 1923. Se'n va fer una d'ofi-

Una de les imatges de l'exposició, datada entre 1916 i 1918, que mostra el procés de construcció de l'edifici

cial, amb l'assistència de les autoritats i del benefactor de l'hospital, Francesc Ribas, i la popular, que coincidia amb la festa major d'aquell any.

Els pavellons que formen

part de l'edifici, el de Santa Faustina, destinat a acollir l'asil; el de Sant Jaume, per a hospital, i el de Sant Enric, que unia els dos anteriors i allotjava la capella, la cuina i altres dependències, tam-

bé formen part del recull d'imatges que es poden veure a l'exposició. La majoria de fotografies formen part del fons de la Fundació Privada Asil Hospital de Granollers, fruit d'un conveni de cessió

firat amb l'Ajuntament el 2021. També n'hi ha del fons de Joan Font i Ferran Salameiro.

La mostra fa una repassada a la història de l'hospital de Granollers, amb orígens al segle XIV, en un primer equipament hospitalari situat al carrer de Corró. A partir de 1844, l'Hospital es va traslladar a l'antic convent dels Caputxins, al carrer d'Agustí Vinyamata. Arran de la desamortització va passar a ser un equipament municipal, però amb el temps aquell espai s'havia degradat i va ser inadequat. Des de començaments del segle XX es van fer recaptades de diners per construir un nou hospital, en un lloc elevat, ventilat i assolellat. Es va localitzar a l'emplaçament actual, en el que eren unes terres dedicades a vinyes entre la carretera de Cardedeu i la torre Pinós. La primera pedra es va posar el setembre de 1914.

Els entrebancs econòmics en van allargar la construcció gairebé 10 anys, i va ser amb aportacions de diversos mecenes, festivals benèfics, rifes, sortejos i la venda del retaule de l'església de Sant Esteve que es van finançar les obres inaugurades el 1923. Des de llavors s'ha anat ampliant sense perdre l'essència d'edifici centenari.

FONS FUNDACIÓ PRIVADA ASIL HOSPITAL DE GRANOLLERS/ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS

L'Arxiu de Granollers proposa un recorregut pels pregons de l'Ascensió

El document del mes se centra en la intervenció de Josep Lluís Arimany en el seu centenari

L'Arxiu de Granollers s'ha submergit en més de 60 anys de pregons de l'Ascensió. Aquest acte és el punt de partida a les fires i les festes que es fan a la ciutat i que aquest any arriben a la 72a edició. L'arxiu n'ha publicat en línia des d'aquest dijous, dia 2, fins a 44. Des del primer, que el 1959 va pronunciar Joaquim Buxó-Dulce de Abaigar, marquès de Castell-Florite i llavors president de la Diputació de Barcelona, fins al que el 2022 va protagonitzar la mestra Agnès Boixader.

Els documents mostren el recorregut des dels temps del franquisme, amb algunes figures rellevants del moment vinculades a la ciutat o provinents de fora,

Josep Lluís Arimany en el pregó de 1994 a la sala de plens municipal al costat del llavors alcalde, Josep Serratusell

com l'alcalde de Barcelona Josep Maria Porciolet, o Joan Antoni Samaranch, fins a la recuperació de la democràcia, amb pregons d'alguns dels regidors del primer ajuntament democràtic.

A més dels discursos que, en bona part, s'han recollit en petits llibrets que ara es poden consultar en línia, també n'hi ha alguns d'enregistrats. Són més d'una dotzena provinents del fons de l'Ajuntament i també a partir de les gravacions de Ferran Salamero.

Un dels documents que es podran llegir i escoltar és el del pregó del pediatre i pintor Josep Lluís Arimany, del naixement de qui s'han celebrat recentment els 100 anys. Arimany va ser el pregoner de l'edició de 1994, en una intervenció en la qual recordava la seva infantesa i els jocs a les places, com la de Maluquer i Salvador, lligada a la seva biografia, i també recordava el bombardeig i la seva joventut lligada a l'handbol i el BM Granollers. L'arxiu presenta aquest pregó com el document del mes.

ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS

Seixanta pregons des de 1959

Els pregons han donat el punt de partida de les Fires i Festes de l'Ascensió des de 1959, quan la celebració ja havia superat una dècada de recorregut. Des de llavors, han estat seixanta pregons, donat que no se'n van fer els anys 1977, 1978 i 1979, quan no hi va haver ni fira ni pregó, com tampoc el 2020 i 2021, quan es va suspendre a causa de la pandèmia.

1959 Joaquim Buxó de Abaigar, marquès de Castell-Florite.

1960 Ignacio Agustí Pey-poch.

1961 Josep Maria Porciolet Colomer.

1962 Francesc Torras Villà.

1963 Bartomeu Soler Rabasó.

1964 Santiago Udina Martorell.

1965 Josep Maria López Cepero.

1966 Narcís de Carreras. **1967** Pere Crespo Gil.

1968: Carles Font Llopart. **1969**: José Navarro

Villodre.

1970 Juan Segura Palomares.

1971 Joan Antoni Samaranch.

1972 Jaume Llacuna Poch. **1973** Carles Vallbona

Calbó.

1974 Josep Maria Puchades Benito.

1975 Josep Estrada Garriga.

1976 Guillem Díaz-Plaja.

1980 Maria Aurèlia

Campmany Garriga. **1981** Núria Albó Corrons.

1982 Francesc Martí Jusmet.

1983 Francesc Parellada Novellas.

1984 Pere Crusellas Solsona.

1985 Oriol Bohigas Guardiola.

1986 Josep Verde Aldea.

1987 Esteve Duran Ventura.

1988 Pasqual Maragall Mira.

1989 Manuel Vázquez Montalbán.

1990 Amador Garrell Soto. **1991** Antoni Jonch Cuspina.

1992 Maria Mercè Roca.

1993 Jordi Baulies Cortal.

1994 Josep Lluís Arimany Nicolau.

1995 Oriol Montaña Tuset.

1996 Ramon Parellada Garrell.

1997 Pere Canal Baliu.

1998 Ramon Munné Coll.

1999 Pius Canal Anfres.

2000 Antoni Ros Marbà.

2001 Marc Mayer Olivé

2002 Joan Clos Matheu.

2003 Joan Triadó Font

2004 Marta Mata Garriga.

2005 Dolors Lamarca

Morell.

2006 Evangelina Oriol

Pibernat.

2007 Marta Estrada Miayres.

2008 Anna Maria Palé Llavina.

2009 Montserrat Lorente Oliver.

2010 Mercè Riera Manté.

2011: Hermínia Jubany Berga.

2012 Pepita Maymó Cirera.

2013 Montserrat Ponsa Tarrés.

2014 Anna Maria Jansana Duran.

2015 Anna Maria Duran Casanovas.

2016: Montserrat Roca Roger.

2017 Carme Esplugas Martí.

2018 Roser Soldevila Estrada.

2019 Carme Climent López.

2022 Agnès Boixader Corominas.

2023: Ada Parellada Garrell.

Avançant en l'equilibri de pregoners i pregoneres

El nombre de pregoners respecte al de pregoneres a l'Ascensió mostrava un desequilibri més que notable en el tombant de segle, fins al punt que, el 2004, el balanç era que 39 homes havien tingut protagonisme en el tret de sortida de les fires i festes. Tota una descompensació respecte a les només tres dones (Maria Aurèlia Campmany, Núria Albó i Maria Mercè Roca) que havien rebut aquell encàrrec.

Aquesta vertitable mani-

festació del desequilibri entre homes i dones s'ha intentat compensar des d'aquell any, amb l'encàrrec a dones que també han pogut manifestar la rellevància per la seva activitat pública per merèixer la nominació com a pregoneres de l'Ascensió.

Aquest any, amb la comerciant Teresa Maria Riera, s'arriba a 19 anys consecutius de pregons amb veu de dona. En total en són 22, encara lluny dels que han protagonitzat homes.

UNA MIRADA AL PASSAT

Gimcana de cotxes per l'Ascensió

Gimcana de cotxes celebrada el 7 de maig de 1961 en el marc de la Fira de l'Ascensió, a l'espai que ocupaven les antigues vies de l'estació de tren MZA, actual avinguda del Parc.

Foto: Autoria desconeguda / Fons Ajuntament de Granollers / Arxiu Municipal de Granollers

VESTIGIS DE LA GUERRA CIVIL ■ ESPAIS DE MEMÒRIA

Granollers: el minut que ho va canviar tot

El 31 de maig del 1938 el bombardeig de l'aviació italiana sobre la capital vallesana va deixar un mínim de 226 morts i desenes de ferits

AURE FARRAN LLORCA

A Granollers n'hi va haver prou amb un minut perquè la guerra canviés el destí de desenes de famílies. Un minut, a primera hora de l'últim dimarts del mes de maig del 1938, en què les bombes van sacsejar els carrers i les vides d'una ciutat de rereguarda que, de cop i volta, va viure en primera persona l'experiència més crua d'una guerra.

Joan Garriga, historiadador i advocat que fa dècades que estudia i fa recerca sobre com es va viure la guerra a Granollers, explica que l'aixecament militar, com en tantes altres ciutats, va derivar en un episodi de repressió revolucionària que va transformar la vida de la població. "La gent adscrita a sectors carlins i facciosos van ser assassinats, perquè al Vallès hi va haver molta repressió". Un altre dels grans fets que van impactar en la societat granollerina en aquells primers mesos, apunta l'historiador, "va ser l'enderrocament de l'església de Sant Esteve". En un primer moment, el 20 de juliol, es van incendiar diverses esglésies, escoles, capelles i convents de la ciutat, però amb l'església de Sant Esteve es va anar més enllà i mesos després de ser incendiada va ser enderrocada, seguint les directrius del Comitè de Milícies Antifeixistes, que va argumentar que era un símbol reaccionari i que desmantellant-la podrien donar feina a obrers. Només va quedar dempeus el campanar.

De fet, el Comitè de Milícies Antifeixistes es va fer càrrec de la direcció de la ciutat ben aviat, i a banda de dirigir aquesta onada més repressiva, Garriga explica que també "es van posar a treballar ràpidament per mirar d'ordenar la ciutat, de manera que es van cuidar tant del tema bèl·lic com del tema alimentari". "En aquest sentit -continua-, van treballar amb previsió i van convertir Granollers en una de les ciutats pioneres a l'hora de procurar habitatge per als mateixos veïns, però també per als refuglats que ben aviat van anar arribant a la ciutat". En aquell moment Granollers tenia una població de poc més de 14.000 habitants, una xifra que amb l'arribada de refuglats "va créixer fins a 18.000 o 18.500". En aquell primer tram de la guerra també hi va haver, explica Garriga, "una feina rapidíssima de col·lectivització, i la gran majoria de les fàbriques es van posar a treballar al servei de la indústria militar, i això va suposar un canvi extraordinari a la ciutat".

Però si hi ha un fet que va condicionar i marcar per sempre més la vida dels granollerins va ser el bombardeig aeri que es va produir

La necessitat de fer memòria

Des de l'Ajuntament de Granollers s'ha treballat molt per recuperar la memòria oral, gràfica i documental de la guerra, tot un patrimoni que es pot consultar al portal web de l'Arxiu Municipal. En aquest sentit, destaca el projecte *Construcció de la memòria de la Guerra Civil a Granollers*, un projecte de memòria oral, impulsat per Can Joch i l'Arxiu Municipal. Just a partir de tots aquests testimonis, el periodista i escriptor Albert Forn va novel·lar com es va viure aquell minut fatídic a *El cel ens va caure al damunt* (Edicions 62), un llibre que reconstrueix els fets a partir de les històries particulars d'una vintena de supervivents. Forn assegura que "són històries que són universals i que ens parlen de mort, però també de solidaritat veïnal. Un minut de bombardeig que condensa molta humanitat desplegada en el millor i el pitjor".

mortalitat va ser terrible -afegeix-, i només en aquell minut possiblement van morir 195 persones, moltes de les quals a la Porxada, on hi havia diverses parades d'altiments". Segons el darrer recompte fet, Garriga apunta que l'atac va produir un mínim de 226 morts. També parla de 165 ferits greus que van ser traslladats a l'hospital i de més de 200 immobles destruïts.

Més enllà del terrible bombardeig del maig del 1938, Granollers va tornar a ser atacada des de l'aire a finals de gener del 1939, uns atacs, explica Carme Barbany, "que es van produir en suport a l'avanç de les tropes franquistes, tenint present que era lloc de pas de refuglats que fugien cap a França".

La ruta dels bombardejos

Cada 31 de maig, Granollers commemora el bombardeig amb la voluntat de no oblidar aquells fets, però també de seguir treballant en la construcció de la pau. El 2008, coincidint amb la commemoració del setantè aniversari del bombardeig, es va recuperar el refugi de la plaça Maluquer i Salvador -que avui és un espai visitable- i es va senyalitzar l'itinerari del bombardeig, que comença a la plaça de la Caserna i permet resseguir els espais afectats pels atacs del 1938, però també pels del 1939. Barbany recorda que l'objectiu d'aquests itineraris "és fer sortir la memòria al carrer per assenyalar aquells espais que van quedar afectats pels bombardejos", de manera que es poden resseguir a través de plafons informatius i d'un seguit de rajoles que porten inscrites les dates dels atacs. L'itinerari també es pot fer de forma autoguiada a través de l'aplicació Iri.Travel. A banda, al cementiri de la ciutat hi ha un monument memorial a les víctimes dels bombardejos sobre la fossa comuna del cementiri on van ser enterrades moltes de les víctimes, i al marge dret del riu Congost, a l'avinguda de Sant Julià, hi trobem el Bosc de la Pau, un espai verd que es va plantar el 2008, coincidint amb el 70è aniversari del bombardeig. Actualment hi ha plantats 227 arbres que recorden les víctimes del bombardeig.

- 01 El bombardeig del 1938 va deixar prop de 200 morts només a la Porxada, on moltes persones eren a les parades de quevures. A: [il·lustració]
- 02 El refugi de la plaça Maluquer i Salvador. A: [il·lustració]

ir a les nou i cinc del matí del dimarts 31 de maig del 1938, quan "5 avions italians, en només un minut, van descarregar 60 bombes de molt pes sobre la ciutat", explica Garriga. Sembla que l'objectiu eren una central de transformació elèctrica situada al carrer del Rec, així com les indústries que havien estat reconvertides en fàbriques de guerra, sense oblidar, diu Carme Barbany, coordinadora de temes de memòria a l'Ajuntament de Granollers, que la ciutat era un nus de comunicacions, amb dues línies de tren i tres aeròdroms a la zona". Ara bé, la falta de precisió era habitual, "i una desviació de 200 metres va resultar fatídica", de manera que les bombes van caure al centre, com apunta Joan Garriga. "La

"A nosaltres ningú ens va dir que la mare era morta, però sentíem la gent plorar. Després vam saber que el pare la va trobar morta a la plaça de la Porxada [...]. Recordo que quan van netejar la plaça l'aigua baixava ben vermella i en veure-ho vaig pensar, aquí hi ha sang de la mare"

Maria Assumpció Ruera Casademunt

FILLA DEL PÒSC JOSEP M. RUERA I DE MARIA DA SIDA PUIG. QUÈ VA PASSAR EL BOMBARDEIG DEL 1938. TESTIMONI RECOLLIT A L'ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Un equip de futbol al camp del Granollers

Granollers

En aquesta fotografia hi surt un equip de futbol al camp del Granollers. Es va fer quan encara es veia l'Hospital al fons, però no se sap de quan és ni qui són els jugadors. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

MEMÒRIA HISTÒRICA L'ARXIU MUNICIPAL HA PUBLICAT AL SEU PORTAL 14 ENREGISTRAMENTS DE DISCURSOS PRONUNCIATS PER CONVIDAR A L'ASCENSIÓ

Una seixantena de **pregons** que són testimoni de la ciutat i les festes

Es poden escoltar els de Vázquez Montalbán, Verde Aldea, Amador Garrell i Marta Mata

Des de 1959 s'ha pronunciat una seixantena de pregons de l'Ascensió, uns discursos que s'han convertit en una crònica de la fira i la ciutat i que, enguany, l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) ha decidit difondre a través de dues col·leccions. D'una banda, al portal de l'Arxiu Digital -arxiu.municipal.granollers.cat/ArxiuDigital/- es poden llegir els 44 pregons des del primer del marquès de Castellflorit i president de la Diputació de Barcelona -Joaquim Buxó de Abaigar-, el 1959, fins a l'actualitat, i, d'altra banda, amb la recuperació a l'apartat de Fons Orals de l'enregistrament de 14 pregons, entre els anys 1982 i 2007, amb les veus, entre altres personalitats, d'Evangelina Oriol, Amador Garrell, Josep Verde Aldea, Manuel Vázquez Montalbán, Joan Triadú, Oriol Bohigas i Marta Matas.

Els documents mostren el recorregut des dels temps del franquisme, amb algunes figures rellevants del moment com l'alcalde de Barcelona Josep Maria Porcioles i el que va ser president del Comitè Olímpic Internacional Joan Antoni Samaranch, fins a la recuperació de la democràcia, amb pregons en els anys successius d'alguns dels regidors del primer ajuntament democràtic, com Oriol Montaña i Anna Maria Palé, així com d'intel·lectuals antifranquistes com Maria Aurèlia Campmany.

A les acaballes de la dictadura, el 1973, el pregoner va ser el reconegut metge Carles Vallbona, qui després d'un reguitzell d'agraïments

PREGONERS El primer pregoner, Carles Vallbona, Vázquez Montalbán i Marta Mata, d'esquerra a dreta i de dalt a baix

donava la benvinguda a un metge que l'havia acompanyat des dels Estats Units on treballava. Vallbona assegurava que "el Vallès està malalt, però té cura perquè encara li queda una gran reserva moral, social i biològica" i demanava imaginar quin Granollers "volem per a l'any 2000". Visionari, assegurava que si no es frena-

va la industrialització del planeta, "la seva atmosfera i les seves aigües quedarien irremissiblement contaminades cap al 2025, i les seves fonts d'energia completament exhaurides".

Per la seva banda, Manuel Vázquez Montalbán, ja el 1989, va fer un pregó que es recorda original, que va trencar esquemes i que va

està ple de referències a les llibertats, a "viure sense perdre l'aspiració a un paradís, sigui interior o exterior", deia.

En clau local, el 2000 Marta Mata recordava com el 1979 Granollers es va convertir en la capital escolar de Catalunya i tancava el pregó amb un prec, que Granollers parlés més d'educació. ✪ M.E.

Veus de dona

DES DE 2004 EL PREGÓ EL PRONUNCIÀ UNA DONA

La decisió es va prendre per compensar els 40 anys d'homes pregoners -fins llavors, només tres dones havien fet el pregó: Maria Aurèlia Campmany, Núria Albó i Maria Mercè Roca-. Enguany, doncs, es compleix dues dècades ininterrompudes de pregons pronunciat per dones -tot i que se sumaran 18 discursos arran els dos anys perduts de la Covid-. La rabxa s'iniciava amb la pedagoga Marta Mata i enguany tindrà el relleu en la comerciant Teresa Maria Riera. En els darrers dos anys, les pregones que l'han precedida s'han referit a aquest fet. El 2022, la també pedagoga Agnès Boixader recordava els discursos "de la mestra de solera Marta Mata, de ciutadanes de primera com l'Anna M. Palé, investigadores com l'Evangelina Oriol i la Marta Estrada, infermeres com la Montse Roca i la Carme Climent, empresàries, que així com desenes, centenars o milers d'altres dones arrelades a Granollers han deixat la seva empremta a la ciutat". Boixader assegurava que per preparar el seu pregó havia tingut l'ajuda de Teresa M. Ferrer i Montserrat Roca, perquè "sempre apareix una dona que n'ajuda una altra; sororitat espontània".

L'any passat, la cuinera Ada Parellada va donar les gràcies a Josep Mayoral, antic alcalde de la ciutat, per apostar per trencar amb aquests costums que "no valoren les dones com ens mereixem". De fet, Parellada va explicar durant tot el seu discurs que les dones, en el món de la cuina i les fondes, també han estat tradicionalment a l'ombra, però que són molt importants. "Les dones tenim molta constància amb la nostra feina", va afirmar, mentre narrava la importància de figures femenines de la seva família o de la història de la Fonda Europa i altres restaurants de Granollers.

Acte inicial des de 1959

1959. Joaquim Buxó de Abaigar
1960. Ignacio Agustí Peypoch
1961. Josep Maria Porcióles Colomer
1962. Francesc Torras Villà
1963. Bartomeu Soler Rabasó
1964. Santiago Udina Martorell
1965. Josep Maria López Cepero
1966. Narcís de Carreras
1967. Pere Crespo Gil
1968. Carles Font Llopert
1969. José Navarro Villodre
1970. Juan Segura Palomares
1971. Joan Antoni Samaranch
1972. Jaume Llacuna Poch
1973. Carles Vallbona Calbó

1974. Josep Maria Puchades Benito
1975. Josep Estrada Garriga
1976. Guillem Díaz-Plaja
[Els anys 1977, 1978 i 1979 no es va fer ni fira ni pregó]
1980. Maria Aurèlia Campmany Garriga
1981. Núria Albó Corrons
1982. Francesc Martí Jusmet
1983. Francesc Parellada Novellas
1984. Pere Crusellas Solsona
1985. Oriol Bohigas Guardiola
1986. Josep Verde Aldea
1987. Esteve Duran Ventura
1988. Pasqual Maragall Mira
1989. Manuel Vázquez Montalbán

1990. Amador Garrell Soto
1991. Antoni Jonch Cuspinera
1992. Maria Mercè Roca
1993. Jordi Baulies Cortal
1994. Josep Lluís Arimany Nicolau
1995. Oriol Montaña Tuset
1996. Ramon Parellada Garrell

1997. Pere Canal Baliu
1998. Ramon Munné Coll
1999. Pius Canal Anfres
2000. Antoni Ros Marbà
2001. Marc Mayer Olivé
2002. Joan Clos Matheu
2003. Joan Triadó Font
2004. Marta Mata Garriga
2005. Dolores Lamarca Morell
2006. Evangelina Oriol Pibernat
2007. Marta Estrada Miyares
2008. Anna Maria Palé Llavina
2009. Montserrat Lorente Oliver
2010. Mercè Riera Manté
2011. Herminia Jubany Berga
2012. Pepita Maymó Cirera
2013. Montserrat Ponsa Tarrés
2014. Anna Maria Jansana Duran
2015. Anna Maria Duran Casanovas

2016. Montserrat Roca Roger
2017. Carme Esplugas Martí
2018. Roser Soldevila Estrada
2019. Carme Climent López
[sense fira el 2020 i 21 per pandèmia]
2022. Agnès Boixader Corominas
2023. Ada Parellada Garrell

72a ASCENSIÓ

L'Arxiu recupera el discurs de Josep Lluís Arimany en el centenari del naixement

Coincidint amb el centenari del naixement del pediatre i pintor Josep Lluís Arimany (la Garriga, 1923 - Granollers, 1999) -al qual el Museu de Granollers li ha dedicat una mostra a l'Edison-, l'Arxiu ha triat com a Document del Mes el pregó de l'Ascensió que el granollerí va pronunciar l'11 de maig de 1994, a la sala de plens de l'Ajuntament de la ciutat.

En el seu discurs, que des d'aquesta setmana es pot escoltar a través de l'apartat Fonts orals de l'Arxiu d'imatges -*arxiufotografic.granollers.cat*-, Arimany reconeixia "el gran honor" d'haver rebut l'encàrrec del pregó de l'Ascensió, i recordava algun dels seus predecessors que "sens dubte, tenen més memòria i una veu més timbrada per proclamar les excel·lències de la nostra estimada ciutat, enaltida per les festes més brillants del nostre país". Amb tot, el metge i artista recordava com durant la seva infantesa no es cansava de recórrer els corredors del Granollers antic, "em-

1994 El pediatre i pintor Josep Lluís Arimany, amb el llavors alcalde Josep Serratussell

marcat per una paret de pedres antigues, des de la plaça de Can Sínia, en direcció a Sant Roc, fins a la Can Canal, la sabateria. Després el seguia [...] fins al carrer de Santa Anna i, després d'una graciosa corba, arribava al Portalet i de Barcelona. I al costat del que ara és la caserna de la

policia, el retrobava al costat de l'església [...]", resseguia el pregó, qui descrivia els corredors com els llocs de "les aventures de la seva infantesa" i els "límits d'una ciutat que es va desbordar" i es va estendre amb noms de places de mercat fora de la vila emmurallada, en una tradició que

estroncava amb l'origen de la fira. La plaça del bestiar [Maluquer i Salvador] era l'escenari de la seva formació, on va créixer, al costat de la farmàcia Arimany que regentava el seu pare. "Quan vam venir a viure a Granollers tenia 6 anys i, el meu tarannà em va portar a viure al carrer tant com podia

i la plaça de davant de casa era com un poderós imant", deia i recordava els "amics de carrer", les malifetes i els aprenentatges adquirits, així com els drames: els amics perduts en el bombardeig del maig de 1938 i els enderrocs provocats per les bombes. "El meu pare em va enviar a buscar ajut a la Creu Roja perquè la farmàcia estava desbordada de tants ferits". "Havia deixat de ser un infant per esdevenir un home", va concloure i assegurava que Granollers "va ressorgir de les seves cendres, gràcies al caràcter empenyorat i civíic de la seva gent". Entre els esdeveniments més destacats, hi apuntava, no només l'Ascensió, sinó també i sobretot els èxits del Balonmano Granollers.

L'acte va estar presentat pel periodista Ferran Salamero i l'alcalde Josep Serratussell, qui recordava que de petit va rebre com a regal una caixa de colors, que va ser el detonant de la seva afició per la pintura, que el van dur a ser reconegut amb nombrosos premis i tenir obra a col·leccions particulars de tota Europa i als Estats Units. "També la trobem a l'Església de Sant Esteve i a les basíliques de Montserrat i del Vaticà", destacava, a més del seu vessant de metge i de viatger. ✽

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

**Una processó
a Lliçà d'Amunt**

Granollers

En aquesta foto hi surt una processó que estaria baixant de l'Església de Sant Julià de Lliçà d'Amunt. Hi surten tres homes amb un estendard, flanquejats per dones amb mantellines i nens. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

MEMORIA HISTORICA ES DESPLEGUEN LES ACTIVITATS DE 'GRANOLLERS, VILA OBERTA A LA PAU' EN RECORD A LES VICTIMES

Commemoració del bombardeig feixista del 1938

El 31 de maig es compleixen 86 anys del bombardeig que el 1938, durant la Guerra Civil, va causar 227 morts i nombrosos ferits, i la destrucció del centre de Granollers en només un minut. Un any més, la ciutat commemora aquests tràgics fets amb la programació *Granollers, vila oberta a la pau*, que recull les activitats de memòria històrica i de foment de la pau. Així, el mateix 31 de maig, es farà l'habitual acte memorial i d'homenatge a les víctimes al cementiri. A més, també hi haurà propostes com l'itinerari guiat *Granollers, ciutat bombardejada*, aquest diumenge, i les portes obertes al refugi de la plaça de Maluquer i Salvador, el mateix 31 de maig i també l'1 i 2 de juny.

A més, enguany el col·lectiu Avui cantem també se suma a la commemoració del bombardeig i el dissabte 1 de juny al migdia ens proposa cantar cançons de pau, memòria i drets humans pels carrers de la ciutat.

El diumenge 2 de juny es farà la tradicional caminada fins al bosc de la Pau i el micro obert i lectura de textos, poemes i pensaments (Ateu). I l'Arxiu de Granollers organitza el 3 de juny una tertúlia sobre el paper dels arxius en la preservació de la memòria històrica.

Implicació de centres educatius

Els centres educatius també se sumen a la commemoració del bombardeig. Així, més de 600 alumnes de primària dels 16 centres educatius de Granollers han treballat la proposta didàctica *Eduquem per la pau*, en el marc de la qual han treballat el concepte de conflicte, la seva gestió i resolució. La iniciativa culminarà el mateix 31 de maig amb l'activitat que es farà a les places de la Porxada i de

Acció

'STOP A LA GUERRA', DE L'ALUMNAT DE L'ANTONI CUMELLA

L'alumnat de 4t d'ESO de l'Institut Antoni Cumella, dins el projecte de Recerca Creació i Servei, de l'àmbit Social-Artístic i en col·laboració amb Can Jonch, ha preparat l'acció ciutadana Stop a la guerra: defensem els drets humans!, per reflexionar sobre els efectes que té un conflicte bèl·lic en la població civil. L'acció es farà a l'entrada del centre educatiu el dilluns a les 9 h, però la creació es podrà visitar fins al 31 de maig.

l'Església amb la participació de l'alumnat i la mostra del resultat d'aquest projecte participatiu.

A més, també el 31 de maig, l'alumnat de 3r de primària de l'escola Ponent oferirà una activitat artística al tram de la carretera davant de la plaça Maluquer i Salvador titulada *Refugi a cel obert: la tragèdia de Granollers*. L'alumnat de Ponent ja va participar l'any passat en la programació Granollers, vila oberta a la pau, i ho fan en el marc del projecte educatiu Meraki, una aposta del centre per incorporar les arts escèniques com a eina pedagògica de transformació. Aquest projecte de l'escola Ponent va ser premiat fa un any amb un Premi Baldiri Reixac.

Així mateix, 500 alumnes de Batxillerat de la ciutat ja van participar el 5 d'abril en un acte organitzat per Can Jonch i celebrat al Teatre Auditori de Granollers amb la participació de Montse Arbós, periodista i docent de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals de Blanquerna. **M.E.**

Festival Solidarity Park 24

Per primera vegada arribarà a Granollers el Festival Solidarity Park 24, un memorial als brigadistes internacionals, que per tercer any recorda les víctimes de l'enfonsament del Ciutat de Barcelona el 30 de maig de 1937. Enguany se suma a la commemoració i al record de les víctimes del bombardeig de Granollers. Així, el 2 de juny al migdia (12.30 h), el restaurant llibreria Anònims acollirà l'actuació del cantautor punk del Regne Unit i lluitador antifeixista Joe Solo, la presentació del llibre *No passaran!* sobre el setge de Madrid (Tigre de Paper, 2015) i la presentació del Comitè 31 de Maig de Granollers, que constitueixen una dotzena d'entitats i coordinen les activitats antifeixistes a l'entorn de l'efemèride. El gruix dels actes se celebren a Malgrat de Mar, on també actuarà Joe Solo, qui presentarà als dos escenaris el seu nou àlbum *Sledgehammer Songs*.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Estudiants a l'Hospital

Granollers
En aquesta foto, feta per Antonio Alcalde, hi apareixen unes noies que podrien ser estudiantis en pràctiques a l'exterior de l'Hospital de Granollers. La captura se situaria als anys 80. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

ANTONIO ALCALDE / ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS

UNA TERTÚLIA AMB PERIODISTES I HISTORIADORS PER COMMEMORAR LA SETMANA DELS ARXIUS

El paper dels arxius contra l'oblit

El 9 de juny se celebra el Dia Internacional dels Arxius en commemoració de la fundació el 1948 a París del Consell Internacional d'Arxius. L'AMGr se suma a la celebració, des del 2019 ampliada a Setmana Internacional dels Arxius (SIA), amb diferents propostes per donar-se a conèixer entre la ciutadania, entre les quals una tertúlia que es farà dilluns a Can Jonch (17.30 h) a l'entorn del paper dels arxius en la preservació de la memòria històrica. Comptarà amb persones dels àmbits del periodisme i la investigació que explicaran com i de quina manera l'Arxiu ha estat important en les seves recerques –la historiadora Cinta Cantarell i els periodistes

Carles Font i Imma Juncà-. També per la SIA, l'Arxiu farà una jornada de portes obertes (c. Sant Josep, 7) i mostrarà documents que parlen del Granollers d'ara fa 100 anys. S'exposaran fulls d'empaddingament, el programa de la festa major, l'inventari del patrimoni de l'Ajuntament, fotografies i altres documents que ens acosten diferents aspectes de la ciutat de 1924. Serà dimarts, d'11 a 14 h; dimecres 5, d'11 a 14 h i de 16 a 18 h, i dijous 6, d'11 a 14 h.

També, s'estrenarà en línia el vídeo *L'Arxiu des de dins*, l'audiovisual que explica la missió de l'equipament municipal encarregat de preservar el patrimoni documental de la ciutat, de fer-lo

accessible i acostar-lo a tothom. Es podrà veure a www.granollers.cat/arxiu, a partir del 7 de juny.

Una exposició sobre la moto

A més, dimarts l'Arxiu presenta al vestíbul de l'Ajuntament una nova exposició del seu fons d'imatges, en aquest cas dedicada a la motocicleta a Granollers als anys 50 i 60. Fotografies que mostren com era d'important la moto aleshores, com a mitjà de transport i també de lleure, a través de curses, circuits urbans, gimcanes i trobades de motos. Es podrà visitar fins al 14 d'agost, de dilluns a divendres de 9 a 20 h. A més, el Document del Mes difondrà un full publicitari de 1968 de l'establiment Auto Moto Sastre. ✨ M.E.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

**Un grup de
persones a l'antic
parc de l'Estació**

Granollers

En aquesta foto de Francesc Gorgui, s'hi veu un grup de persones – amics o familiars – a l'antic parc de l'Estació, l'actual plaça de Barangé. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per documentar-les i saber el lloc i el moment en què es van fer ni els noms de les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

FRANCESC GORGUI, ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS

L'Arxiu Municipal de Granollers mostra documents de fa un segle

Granollers

EL 9 NOU

L'Arxiu Municipal de Granollers obrirà les portes al públic aquest dimarts, dimecres i dijous amb motiu de la Setmana Internacional dels Arxius. Els visitants podran conèixer documents que parlen de Granollers d'ara fa 100 anys, com fulls d'empadronament, el programa de la festa major, l'inventari del patrimoni de l'Ajuntament, fotografies i altres documents que mostraran diferents aspectes de la ciutat de 1924. L'horari serà de les 11 del matí a les 2 del migdia, i dimecres també de les 4 a les 6 de la tarda.

Dins aquesta mateixa commemoració, dilluns a 2/4 de 6 de la tarda a Can Jonch tindrà lloc la tertúlia "El paper dels arxius en la preservació de la memòria històrica", amb la participació de la historiadora Cinta Cantarell i la periodista Imma Juncà.

A més, dimarts al vestíbul de l'Ajuntament es presentarà una exposició dedicada a la motocicleta a Granollers als anys 50 i 60, que es podrà visitar fins al 14 d'agost. Lligat al món del motor, el Document del Mes difondrà un full publicitari de 1958 de l'emblemàtic establiment Auto Moto Sastre. També s'estrenarà el vídeo *L'Arxiu des de dins*

GRANOLLERS
PORTES OBERTES A
L'ARXIU MUNICIPAL.
Dimarts 4, dimecres 5 i
dijous 6. D'11.00 a 14.00, i
dimecres també de 16.00
a 18.00.

SETMANA INTERNACIONAL DELS ARXIUS

DILLUNS 3 DE JUNY

DOCUMENT DEL MES

Full publicitari d'Auto Moto Sastre, 1968

Una mostra de reclam publicitari d'aquest establiment emblemàtic.

El trobareu a: www.granollers.cat/arxiu

LES TERTÚLIES DE L'ARXIU

"El paper dels arxius en la preservació de la memòria històrica"

A l'hora de fer recerca els arxius són una valuosa font d'informació i memòria. Les persones convidades a la tertúlia explicaran com i de quina manera l'Arxiu ha estat important en les seves investigacions.

17.30 h Can Jonch (c. del Rec, 19)

DIMARTS 4 DE JUNY

EXPOSICIÓ: "MOTOCICLETES ALS ANYS CINQUANTA I SEIXANTA"

Fotografies amb la moto com a protagonista en curses, circuits urbans, gimcanes i trobades de motocicletes a Granollers a mitjans del segle passat. De dilluns a divendres, de 9 a 20 h.

Vestíbul de l'Ajuntament (Porxada, 6)

Fins al 14 d'agost

DIMARTS 4, DIMECRES 5
I DIJOUS 6 DE JUNY

PORTES OBERTES A L'ARXIU I MOSTRA DE DOCUMENTS D'ARA FA UN SEGLE

L'Arxiu Municipal obre les seves portes i mostra documents que ens parlen del Granollers d'ara fa cent anys.

S'exposaran fulls d'empadronament, el programa de la festa major, l'inventari del patrimoni de l'Ajuntament, fotografies... i altres documents que ens acosten diferents aspectes de la ciutat de 1924.

Dimarts, d'11 a 14 h; dimecres, d'11 a 14 h i de 16 a 18 h; dijous, d'11 a 14 h
Arxiu Municipal (c. Sant Josep, 7)

DIVENDRES 7 DE JUNY

L'ARXIU DES DE DINS

Un nou audiovisual per conèixer de prop l'Arxiu, l'equipament municipal encarregat de preservar el patrimoni documental de la ciutat, de fer-lo accessible i acostar-lo a tothom.

Mireu-lo a: www.granollers.cat/arxiu

Segueix-nos
a Instagram
i Facebook

UNA MIRADA AL PASSAT

Un revolt del riu Congost

Vista plàcida del riu Congost i dels seus marges a la dècada dels anys trenta del s. XX.

Foto: Joan Canal Pasqual / Col·lecció Ajuntament de Granollers / Arxiu Municipal de Granollers

ARXIUGR

MEMÒRIA LA TERTÚLIA AMB IMMA JUNCÀ I CINTA CANTARELL VA ENCETAR LA SETMANA DELS ARXIUS

"A l'Arxiu podem omplir els buits de la història"

Des de dilluns l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) commemora la Setmana Internacional dels Arxius, que enguany ha encetat amb una Tertúlia de l'Arxiu en què ha volgut destacar el seu paper en la preservació de la memòria històrica.

La jornada, celebrada a Can Jonch, tenia com a protagonistes Imma Juncà, la periodista autora del llibre del centenari de l'Hospital de Granollers, i Cinta Cantarell, historiadora de l'art que col·labora sovint amb l'Arxiu per a elaborar itineraris. en el fet que el repositori és vital per preservar la identitat de la ciutat i omplir els buits que queden a la història, alhora que és una font essencial per contrastar informacions o "llegendes urbanes", com el suposat bombardeig a l'església de Sant Esteve –quan realment l'edifici va ser enderrocat per l'Ajuntament per a la construcció d'un refugi–.

Al llarg de la sessió, les tertulianes van aprofitar per agrair la tasca dels voluntaris que col·laboren en ordenar i documentar els fons cedits, com el que va aportar l'Hospital en 2021. "Hi ha un total de 81,7 metres d'arxiu que van arribar totalment desordenats", comentava Juncà. Fent referència al bombardeig, la periodista recordava una factura de 1939, en la qual l'Hospital de Granollers demanava una frontissa per una porta trencada a causa del bombardeig, i que va poder relacionar amb una entrevista amb Concepció Molins –disponible a l'Arxiu–. Cantarell assegura que la documentació triga molt en "relacionar-se" i que si no poden demostrar algun fet, no ho publiquen. En la tertúlia, també hi van participar persones que han contribuït a ampliar el fons de l'Arxiu i d'altres que, en veure les imatges de localitzacions antigues, han fet notar com ha canviat el municipi. ✪ GERARD CASADO

AMGR / ESTEVE GIRONELLA

El motociclisme als anys 50 i 60

L'Arxiu Municipal inaugurava dimarts una nova exposició fotogràfica al vestíbul de l'Ajuntament, en aquesta ocasió dedicada a les *Motocicletes als anys cinquanta i seixanta*. Així, fins al 14 d'agost es podran visitar els 14 plafons amb un recull d'imatges signades per Francesc Gorgui, Joan Font, Antonio Alcalde, Joan Mas i Camilo Merletti –així com d'autoria desconeguda–, complementades amb una trentena més que es projecten en pantalla.

A mitjan segle passat, la motocicleta pren força i apareix no només com a mitjà de transport, sinó també com una manera de desenvolupar activitats d'esbarjo. La Vespa va arribar a Granollers de la mà de Rafael Prades, que tenia la concessió d'aquesta marca de motos. A principis dels anys 50, ell i un grup de joves creen l'entitat Vespa Club Granollers amb la qual organitzen passades i excursions. Sovint coincidien amb dates festives i participaven en aplecs i romeries com la de Montserrat. També van organitzar viatges fora de Catalunya i, fins i tot, van fer rutes llargues a París i Roma. A més, van muntar gimcanes en diferents espais de la ciutat, com el llavors parc de l'Estació, la Porxada i el carrer Roger de Flor. Un altre de les entitats protagonistes de l'exposició és la Penya Lambretta, promoguda pel garatge Auto Moto Sastre. També preparava gimcanes a Granollers, amb Lambretta principalment proves d'agilitat i habilitat, i ral·lis internacionals que havien arribat a arreplegar participants de diferents països.

Unes dècades en què en actes festius, com la festa major i l'Ascensió, la ciutat es transformava en un circuit urbà. Dins l'àmbit esportiu, el Moto Club Granollers preparava curses que els primers anys es feien al nucli antic, a la Porxada i voltants. També es feien a la Carretera, amb sortida i arribada davant l'antic edifici de la Unió Liberal. El circuit es va ampliar i desplaçar cap a carrers més amples com Francesc Macià o l'avinguda de Sant Esteve. Aquells punts s'omplien de pilots i espectadors que presenciaven les frenètiques curses fins i tot des de grades movibles.

CRISelda ESCRIGAS

Miriam Torres, Marina Muro i Laura Casanovas, de l'Arxiu Municipal

L'Arxiu Municipal exposa documents i fotos del 1924

Granollers

T.T.

Con era el Granollers de fa 100 anys? L'Arxiu Municipal de Granollers ha intentat contestar aquesta pregunta amb la mostra de documents, llibres, plànols i fotografies d'aquell any. D'aquesta manera es dibuixa una mica una ciutat que encara tenia molts carrers sense asfaltar, com es pot veure en una fotografia del carrer Barcelona, amb una passera de pedres que servia per travessar el carrer i evitar enfangar-se. Altres fotografies mostren els Jardins del Parc de l'Estació, on actualment hi ha la plaça Barangé; la plaça Manel Montaña amb l'església de

Sant Esteve al fons; una altra vista d'aquesta església de la qual actualment només es conserva el campanar, o el carrer Espí i Grau, amb l'escola Pereanton, encara en funcionament. Precisament, la mostra recull uns plànols del Grup Escolar Pereanton (1918-1924).

Aquestes imatges i plànols es complementen amb diferents documents, des del padró municipal d'habitants de Palou fins a les lleves d'aquell any, passant per llibres d'actes de diferents organismes de l'Ajuntament, la correspondència municipal, el concurs pel servei de pompes fúnebres o l'inventari del patrimoni municipal.

El potencial d'un arxiu

Una tertúlia posa en valor l'Arxiu Municipal de Granollers a l'hora de fer recerques

Granollers

T.T.
El paper d'un arxiu municipal com el de Granollers a l'hora de fer una recerca o un treball d'investigació és totalment imprescindible. Dilluns a la tarda ho van corroborar la historiadora Cinta Cantarell i la periodista Imma Juncà en la Tertúlia de l'Arxiu que es va fer amb motiu de la Setmana Internacional dels Arxius.

La darrera relació de Juncà amb l'Arxiu Municipal de Granollers ha estat amb motiu de l'elaboració del llibre *Cent anys cuidant de tu. Un segle de l'edifici històric de l'Hospital de Granollers*, després que el 2021 el Patronat de la Fundació Hospital Asil de Granollers li fes l'encàrrec. "Per a mi va ser un repte ingent, jo no treballava a l'Hospital i necessitava documentar-me i llegir al màxim sobre aquesta entitat tan important del municipi", va explicar la periodista.

El primer que va fer va ser entrar a l'Arxiu Digital

Laura Casanovas, Cinta Cantarell i Imma Juncà en la tertúlia de dilluns

Municipal i filtrar la paraula Hospital de Granollers. "Van sortir centenars i centenars d'entrades, i t'adones del potencial de l'Arxiu i de com és d'important a l'hora de preservar documents que es poden consultar. I això s'ha de posar en valor", va dir.

En consultar la premsa digitalitzada de l'època, per exemple, va comprovar els

esforços que va fer la societat granollerina per poder tenir un hospital. "També es pot fer un seguiment de la compravenda del retaule de sant Esteve, que va ser determinant per a la construcció de l'Hospital". Altres publicacions que va poder consultar a l'Arxiu, per exemple, van ser la revista de l'Hospital, *De bat a bat*, o

Ponències, del Centre d'Estudis de Granollers; especials com els que havia fet Paco Monja a *Revista del Vallès*, o audiovisuals, com un de la festa major de 1914, "en què es veu Francesc Ribas posant la primera pedra del l'Hospital". Un dels documents que també recorda és una factura del febrer de 1939 referent a l'arranjament del bastiment

de la porta de l'Hospital per bombardeig. "Això ho vaig lligar amb una font oral de l'Arxiu, la de Concepció Molins, que va ser infermera durant la guerra."

El fons de l'Hospital de Granollers és el més gran que hi ha a l'Arxiu després del de l'Ajuntament, amb els seus 81,7 metres de documentació i gairebé 6.000 fotografies.

Cantarell, per la seva banda, va confessar que en les visites guiades que organitza sempre fa una bona propaganda de l'Arxiu Municipal. "La feina que fan a vegades potser no es nota, però hi vas per qual-sevol cosa i ho trobes." Abans, tal com va recordar, s'hi anava en directe. "Ara pots consultar el que vulguis des del sofà de casa." Entre la documentació que s'hi pot trobar va destacar, per exemple, les actes dels plens municipals. "Són pesades, però a mesura que les vas llegint t'hi acostumes i pots trobar-hi moltes coses que pots lligar amb altres." Cantarell també va esmentar l'arxiu fotogràfic, gràcies al qual poden explicar moltes coses. Segons la historiadora, en un arxiu són tan importants els documents com les fotografies, les pel·lícules o audiovisuals. "Quan algú fa un treball de recerca ha de tenir en compte tots els elements", va concloure.

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Un grup de nens i nenes a Granollers

Granollers
En aquesta foto d'autor desconegut s'hi veu un grup de nens i nenes, potser relacionat amb la catequesi, en un carrer de Granollers que pot ser a la Font Verda i potser a finals dels anys 50 o 60. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per saber-ne el lloc, el moment ni les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

Motos i competicions urbanes a Granollers als anys 1950 i 1960, nova exposició de l'Arxiu

Junio 6, 2024

Sortida d'una cursa de velocitat a l'avinguda de Sant Esteve, el juny de 1960. Joan Mas García

Un cop acabada la referent al centenari de l'edifici noucentista de l'Hospital-Asil, l'Arxiu municipal ofereix des d'aquesta setmana la nova exposició fotogràfica que romandrà oberta fins uns dies abans de la Festa Major. En aquesta ocasió està dedicada a les Motocicletes als anys cinquanta i seixanta. A molts espectadors que no van viure aquella època, ja deixant enrere la postguerra, els cridarà l'atenció que es fessin tot el reguitzell de proves motoristes en plena ciutat i en uns carrers on ara seria impensable. Com sempre, fem una ullada al full de sala que ens ofereix l'Arxiu, per descriure una mica l'exposició. Com és habitual, consta de catorze plafons, amb tretze fotografies amplades, acompanyades del seu peu explicatiu i a la pantalla de la sala es poden veure altres trenta-una imatges, en una de les quals apareix el corredor internacional **Angel Nieto**, captades pels fotògrafs **Joan Font, Patrici Valls, Esteve Gironella, Antonio Alcalde, Joan Mas, Camilo Merletti, Francesc Gorgui, Brangulí i Suárez** i la majoria són d'autor desconegut. A començament de la segona meitat del segle passat va passar un fet com actualment amb els patinets i les bicicletes que trobem a tota hora pels carrers, voreres i zones de vianants. Gairebé de cop, entre la dècada dels anys cinquanta i els seixanta van començar a circular de forma fora generalitzada les motos, que compartien carretera i carrers amb els carros, també bicicletes i no tants cotxes. La moto era un mitjà de transport més aviat econòmic que molts feien servir per anar a treballar, alhora que es començava a utilitzar per practicar esport i sortides d'esbarjo.

Prades, Sastre, el Vespa Club, la Penya Lambreta i el Moto Club

De motos n'hi havia de moltes marques, potser les més populars com Montesa Impala, Sanglas, Honda i tota la gamma de Derbi. A Granollers es van popularitzar dues, la Vespa, quin concessionari va ser **Rafael Prades** i la Lambreta que venia **Auto Moto Sastre**. Actualment les dues empreses són ja història i només queden les fotografies de record.

La Vespa es va començar a popularitzar a començament dels anys 1950 i de seguida un grup de joves usuaris del nou vehicle van crear el **Vespa Club de Granollers**. Organitzaven passades i excursions en dates assenyalades fins i tot viatges fora de Catalunya, rutes llargues a París i a Roma. Participaven en aplecs i romeries com la de Montserrat. També van muntar gimcanes en diferents espais de la ciutat, com al parc de l'Estació, a la plaça de la Porxada o al carrer de Roger de Flor.

Durant molts anys els afeccionats a la Vespa es trobaven a l'església, antiga parròquia de Sant

Bartomeu de Mont-ras o «de les vespes», al terme de Bigues i Riells, a 500 metres d'altitud. El sobrenom de les Vespes, li venia de més antic i es deu al fet que el 1936, quan anaren a treure'n les campanes, un enorme eixam de vespes ho va impedir. El fet va ser aprofitat pels «vespistes» per celebrar-hi el seu aplec. Hi anaven acompanyats de voluntaris de la Creu Roja que conduïen les Vespes que havien estat donades a l'entitat.

L'altre concessionari del qual hem parlat era Auto Moto Sastre i la Penya Lambretta, promoguda per aquesta empresa va organitzar diverses proves motoristes urbanes, veritables proves d'habilitat i agilitat. També prenia part en ral·lis internacionals que havien arribat a congregar participants de diferents països.

Durant aquells anys, aprofitant les festes, especialment la Fira i Festes de l'Ascensió i la Festa Major la ciutat se solia convertir en un circuit urbà de velocitat. Aquí hi tenia que veure el Moto Club Granollers i les proves van començar fent-se pels voltants de la plaça de la Porxada i el carrer d'Anselm Clavé. Ara seria impensable una cursa de velocitat pels carrers Santa Elisabet o Espí i Grau per dir-ne alguns. Més endavant, ja amb la nova creació de l'avinguda de Sant Esteve, sense el terraplè de la via les curses es van traslladar a aquest indret i també al carrer General Mola, actual Francesc Macià. La tribuna pels espectadors es solia muntar a l'espai de l'actual plaça d'Amadeo Castellano, la dels antics cinemes Oscar, al costat de la també antiga fàbrica del Gas. Algunes proves ja es van celebrar als afores de la ciutat, en els terrenys que anys després es convertirien en la zona esportiva més àmplia de Granollers. Al costat del Pavelló Municipal, inaugurat el 1960, es va començar a practicar la modalitat de motocròs, que requeria un altre tipus de motocicleta amb una estructura més competitiva. Sense poder-ho afirmar amb rotunditat, no tenim constància que s'hagués produït cap accident greu i menys que afectés als molts espectadors que seguien les proves en tots els circuits.

L'afecció a les proves motoristes no s'ha perdut i la prova és l'afluència de públic que cada vegada que hi ha una competició al Circuit de Montmeló, des de la seva inauguració l'any 1991 omple la instal·lació.

Adrià Llorens

Els membres de la Penya Lambreta, Navarro, Paco Rojas i Francesc Sastre, amb el policia municipal Tomàs Coll, a la plaça Maluquer. Autor desconegut.

Les fotos dels plafons

- Cursa, al circuit urbà, al pas per la Porxada, el juny de 1958.
- Cursa del Moto Club Granollers, al carrer Francesc Macià, per l'Ascensió de 1967.
- Sortida d'una cursa al carrer Anselm Clavé, el juny de 1962.
- Sortida de cursa a l'Avda Sant Esteve davant «el Gas» puntuable pel campionat d'Espanya, el juny de 1969.
- Motocòrs al costat del Pavelló d'Esports. Anys 1960-1961.
- Desfilada de cloenda de la V Setmana de la Joventut, al carrer Anselm Clavé, al juny de 1961.
- Gimcana de Vespes, per l'Ascensió de l'any 1970, al carrer Roger de Flor.
- Gimcana de Vespes, any 1965 a la plaça de la Porxada per l'Ascensió.
- Gimcana als anys 50 al parc de l'estació, actual plaça Barange o del Cony.
- Penya Lambreta, any 1961 a la plaça Maluquer. Els motoristes Navarro, Paco Rojas i Francesc Sastre i el policia municipal Tomàs Coll.
- Trobada d'aficionats a la Vespa, any 1965, davant del Casino, amb els dos Joan Garcia, pare i fill.
- Policia Local motoritzada. Entre 1957 i 1961. Els guàrdies Tomàs Coll, Pere Rius i Valeriano Poblador, davant la tòmbola instal·lada al carrer Anselm Clavé.
- Manifestació de caràcter religiós motoritzada, ans cinquanta, a la plaça Maluquer.

L'exposició estarà oberta fins al dia 14 d'agost, a la planta baixa de l'edifici de l'Ajuntament, a la plaça de la Porxada, en horari de dilluns a divendres, de les 9 del matí a les 8 del vespre.

Josep MAS

El paper de l'Arxiu de Granollers a la darrera tertúlia d'aquest curs

Junio 5, 2024

Laura Casanovas, Cinta Cantarell i Imma Juncà, a la tertúlia de dilluns. Josep Mas

Aquest dilluns l'Arxiu Municipal tancava el curs pel que fa a les tertúlies d'aquesta temporada i que es reprendran a la tardor. En aquesta ocasió, la xerrada va estar dedicada a «*El paper dels arxius en la preservació de la memòria històrica*» i s'emmarcava en la Setmana Internacional dels Arxius, que s'ha complementat amb la nova exposició de fotografies, de la que en parlarem en un altre reportatge, la presentació del document del mes, un anunci publicitari de 1968 de la desapareguda empresa Auto Moto Sastre i les jornades de portes obertes del mateix arxiu, des de dilluns i fins aquest mateix dijous. Divendres es podrà veure, a través de granollers.cat/arxiu l'audiovisual L'Arxiu des de dins.

En aquesta ocasió les tertulianes convidades van estar la historiadora **Cinta Cantarell Aixendri**, llicenciada en Història de l'Art Medieval i la periodista **Imma Juncà Rosell**, que durant 25 anys ha ocupat diversos càrrecs en el departament de Comunicació. La mantenidora de l'acte i responsable de l'Arxiu, **Laura Casanovas**, va destacar que no parlarien d'un record del passat sinó més del present, per destacar la importància de la recerca en els arxius.

Imma Juncà va començar explicant com va anar desenvolupant l'encàrrec que li van fer fa tres anys per plasmar en un llibre, feliçment editat, sobre el centenari de l'edifici Noucentista de l'Hospital Asil de Granollers. Va començar dient que li havien encarregat perquè qui va editar els del 75è aniversari, Carme Barbany no ho podia fer en aquesta ocasió.

Per tant, necessitava informació i el primer que va fer va ser entrar a l'arxiu digital de Granollers. «*En un primer moment, quan vaig començar a consultar publicacions vaig veure l'important que és l'Arxiu*». Entre d'altres va consultar diverses publicacions locals, la revista de l'Hospital, Bat a Bat i algunes Ponències que tracten el tema, «*tot això sense moure'm de casa*».

Cinta Cantarell també li recordava a l'Imma Juncà el llibre *Cent anys de l'Esport Club Granollers (1913-2013)*, volum 19 de la col·lecció de moment aturada *Coneguem Granollers* que editava l'Ajuntament i del que n'és l'autora.

Per la seva banda, Cinta Cantarell, a qui molts granollerins coneixen per les seves visites comentades a la ciutat, deia que recisament en aquestes visites és on fa conèixer també l'Arxiu. «*Quan em pregunten algun detall els dic que si ho volen comprovar es connectin a l'Arxiu*».

Recordava que quan va començar a consultar-lo ella hi havia en Lluís Tintó i a Roc Umbert va remenar moltes capses amb documentació. I sentenciava, «per treballar un tema, primer t'ha d'agradar».

A continuació Cantarell va repassar alguns documents que ha estudiat i que tenen un especial interès. Un d'ells era el llibre del Clavari, de **J Brugués**, en el que va descobrir una peça important de la muralla medieval, la torre de vigilància que hi havia davant l'adoberia d'en Ginebreda.

Sabiem que hi havia moltes torres. Deprés se'n va anar a buscar noves fonts, ja que no n'hi ha mai prou amb una de sola per fer-ho bé. Sense moure'ns del «barri» van sortir les preguntes referents a la desapareguda placeta del Dr. Guillamet, entre el carrer de Barcelona i la plaça de l'Església. També sobre el Museu que es va instal·lar l'any 1938 a la Casa Molina, on ara hi ha el CAP Vallès, amb especial atenció al que va passar amb el fons de Museu durant la guerra civil, arribant a documentar on es van guardar moltes peces, a Can Camp de Riells del Fai, gràcies a un document de l'Ajuntament en què el 16 de març de 1939 es donaven les gràcies als seus propietaris. Sense deixar l'època de la guerra, Cantarell va comentar una de les preguntes que sovint li fan referent a si va sonar la sirena avisant del bombardeig del mes de maig de 1938. Documents recuperats i que també es troben a l'Arxiu demostren que la sirena no va poder sonar, ja que encara no hi era. Els documents signats per l'alcalde

Pere Iglesias anunciaven a la població una prova de sirenes pels dies 3 i 15 de juny d'aquell any. El tema dels refugis és un altre dels que encara que hi ha molta documentació queden aspectes per descobrir com el que indicava la historiadora, referent al que consta en alguns papers d'en «Fabregat» que de moment ningú ha pogut localitzar on era. Ligat amb el tema també crida molt l'atenció quan en les seves visites guiades al refugi de la plaça Maluquer explica que es va construir amb les pedres que havien arrancat de l'església de Sant Esteve. Hi ha la falsa creença de que l'església va ser bombardejada i no pas enderrocada pedra a pedra.

Un cas curiós i que tampoc és massa conegut és el de la creu de terme que hi havia al camí ral de Granollers, prop del carrer Vallès i l'avinguda Prat de la Riba. Quan la van retirar possiblement per fer o ampliar el carrer «ningú no la volia». I el marquès de Santa Isabel, propietari de la finca existent a la carretera de Vallderiolí se la va quedar i la va posar on encara és ara, al costat del parc de La Torreta. Al seu lloc original, a l'avinguda Prat de la Riba ho recorda **Can Met de la Creu**, amb aquesta inscripció a la façana de la casa.

Preguntades les dues tertulianes sobre quin fet ha estat el que els ha fet més il·lusió de descobrir, Imma Juncà explicava que quan va començar el seu treball sobre l'Hospital, la documentació que va trobar estava molt desordenada. Ara des de la cessió a l'Arxiu, ha estat ordenat i és el fons més gran que té l'Arxiu, després del de l'Ajuntament. I es destacava la importància que té la identificació de les fotografies i la feina que fan els voluntaris que cada setmana treballen per identificar-hi persones i llocs. Per l'Imma va ser molt important trobar una factura del febrer de 1939 en la qual consta que s'havia arreglat el bastiment de la porta de l'Hospital, feta malbé possiblement pel bombardeig que va afectar les proximitats. Una treballadora de l'Hospital, assistent a la tertúlia, explicava que també es van produir danys quan a la retirada van incendiar i saquejar l'Hospital.

Cantarell destacava com a fet important va ser un descobriment fet per **Paco Cruz**, treballador de l'Ajuntament quan va identificar el lloc on havia estat un camp de concentració després de la guerra, a la caserna militar. O quan, un altre estudiós **Xavier Clurans** fent un treball a l'Arxiu va trobar els plànols de com era Can Masferrer o Perpinyà de la plaça de la Porxada. Potser aquests fets que de tant en tant es produeixen amb noves troballes fan que encara sigui més interessant l'Arxiu.

Josep MAS

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Un grup de nens i homes a Granollers

Granollers

Aquesta fotografia de Francesc Gorgui està feta a pagès en un lloc del Vallès, però no se'n sap el motiu. Faltaria identificar-ne els nens i els homes que hi surten, on està feta i trobar la data aproximada en què es va tirar. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per saber-ne el lloc, el moment ni les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

FRANCESC GORGUI / ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

**Gegants
a les portes
de l'Ajuntament**

Granollers

En aquesta fotografia d'autoria desconeguda, hi apareixen una parella de gegants i un grup de geganters a les portes de l'ajuntament de Granollers, a la Porxada. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per saber-ne el moment ni les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

L'Arxiu Municipal de Granollers rep el fons del Centre d'Estudis

Entre la documentació de l'entitat hi ha llibres d'actes, ponències i un reglament

Granollers

Teresa Terradas

El fons del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural de Granollers ja forma part de l'Arxiu Municipal de la ciutat. D'aquesta manera, els 72 anys d'història de la ciutat passaran a disposició de la ciutat.

El fons donat són 0.8 metres lineals de documentació des de l'any 1954 fins al 2008. Hi ha tres llibres d'actes del període 1952-1973, a més del primer llibre de socis, totes les ponències i els esborranys de la revista *Ponències* des del 1953 al 1996, esborranys d'actes del 1970 al 1989, i el reglament de 1957. "Tots aquests documents se sumaran a altres que ja hi havia a l'Arxiu amb l'objectiu d'anar incrementant i complementant el fons", va dir Laura Casanovas, cap de l'Arxiu Municipal de Granollers. L'Arxiu Municipal també té dipositat, des de l'any 2011, el Fons

Jordi Terrades, Alba Barnusell, Jaume Dantí i Ricard Causa en l'acte de dijous a l'ajuntament

Cineclub de l'Associació Cultural. També s'espera ampliar-lo amb més donacions que pugui fer tant entitats com persones particulars que hi

estiguin relacionades.

Jaume Dantí, director del Centre d'Estudis, va assegurar que no hi ha un lloc millor que l'Arxiu on vagin

a parar aquests documents. "És un desig del Centre d'Estudis que el fons estigui a disposició de tot el públic." Segons Dantí, aquesta incor-

poració és el reconeixement i la constatació que el Centre d'Estudis passi a ser patrimoni immaterial de la ciutat, i alhora material. "Ho dic en el sentit que aquesta institució creada el 1952 a partir d'ara tindrà tot allò que ha generat no només per a un ús intern, sinó per a tota la ciutat. El Centre d'Estudis passa a ser patrimoni de la ciutat sense deixar de ser una entitat."

Ricard Causa, president de l'AC, va recordar la celebració, fa dos anys, dels 75 anys de l'Associació Cultural i dels 70 del Centre d'Estudis, que els va portar a recuperar coses a l'Arxiu. "Per això, aquesta donació té tot el seu sentit." L'alcaldeessa, Alba Barnusell, va destacar la trajectòria del Centre d'Estudis, un dels més antics de Catalunya, i el fet que ara la seva història estigui a disposició de tota la ciutat.

El Centre d'Estudis es va crear el 1952 com una secció de l'Associació Cultural, creada cinc anys abans, amb l'objectiu de promoure i difondre la recerca i el debat sobre la història, la societat, la cultura i el medi natural de Granollers i la comarca. Des de 1996, l'entitat edita un cop l'any *Ponències*. *Revista del Centre d'Estudis de Granollers*. També convoca el Memorial Joan Camps i el Premi Camí Ral.

GENEVA RICHGAS

MEMÒRIA HISTÒRICA LLIBRES D'ACTES ENTRE 1952 I 1973

AMGR

DONACIÓ Alguns dels documents que conservarà l'Arxiu Municipal

El Centre d'Estudis de l'AC dona el seu fons a l'Arxiu

El Centre d'Estudis de l'Associació Cultural (AC) ha fet donació del seu fons documental a l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) per posar així a disposició de la ciutadania la història i trajectòria d'aquesta entitat nascuda l'any 1952 com una secció de l'AC. L'aportació inicial del fons documental és d'un conjunt aproximat de 0,8 metres de documents originals d'entre els anys 1948 i 2008.

Hi ha tres llibres d'actes del període 1952-1973, textos i esborranys de la revista *Ponències* (1953-1996), esborranys d'actes (1970-1989) i el reglament de 1957. El fons s'anirà ampliant amb més donacions que pugui fer tant l'entitat com persones particulars que hi estiguin relacionades.

L'Arxiu Municipal també té dipositat, des de l'any 2011, el Fons

Cineclub de l'Associació Cultural.

El Centre d'Estudis de Granollers és un dels centres d'estudis en actiu més antics de Catalunya. Es va crear l'any 1952 com una secció de l'Associació Cultural, creada cinc anys abans, amb l'objectiu de promoure i difondre la recerca i el debat sobre la història, la societat, la cultura i el medi natural de Granollers i la comarca. Des de 1996, l'entitat edita un cop l'any *Ponències*. Revista del Centre d'Estudis de Granollers, amb articles d'humanitats, ciències socials i ciències naturals, accessible a través del portal web de l'Arxiu Digital de l'AMGr. Des de l'any 2000, convoca el Memorial Joan Camps de recerca i investigació, i des de 2005, el Premi Camí Ral adreçat a estudiants de segon de batxillerat. ✽

QUI SURT EN AQUESTA FOTOGRAFIA?

Unes parelles de joves ballant en un envelat

Granollers
En aquesta fotografia d'autor desconegut es poden veure unes parelles de joves i uns nens durant un ball d'envelat, tradicional de les festes majors, però no es coneix el poble ni l'any en què es va fer. És una de les imatges que es conserven a l'Arxiu Municipal de Granollers i de les quals no hi ha prou informació per saber-ne el moment ni les persones que hi apareixen. Si tenen dades d'aquesta instantània, poden posar-se en contacte amb l'Arxiu Municipal de Granollers per correu electrònic a arxiufotografic@granollers.cat o als telèfons 93 861 19 08 i 93 842 67 37.

ARXIU MUNICIPAL DE GRANOLLERS